

KONKURS OJCZYZNY POLSZCZYZNY 2011/2012
Konkurs językowy dla uczniów gimnazjów – III etap

Bliźni

Czas pracy: 90 minut

Maksymalna liczba punktów: 40

.....
Imię i nazwisko ucznia

.....
Data

.....
Szkoła

Witaj!

Przeczytaj uważnie teksty i zadania. W każdym z zadań zamkniętych wybierz jedną poprawną odpowiedź i zaznacz ją kółkiem. W zadaniach otwartych odpowiedzi zapisz starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj. Powodzenia!

Tekst I

Jan Słomka *Mój bliźni*

„Kto jest moim bliźnim?” – pyta uczony w Prawie. Otóż moim bliźnim jest ten, którego nie lubię, ten, którego nie wybrałem, którego wcale nie chciałem spotkać na swojej drodze, ten, kto swoją nieproszoną obecnością przeszkadza mi w moich ważnych sprawach. Jezus, odpowiadając na pytanie uczonego, opowiada przypowieść o miłosiernym Samarytaninie. Z całą pewnością uczeni w Prawie nie lubili Samarytan¹, a więc dobór bohatera przypowieści jest jawną prowokacją ze strony Jezusa. (...) Zresztą tak prowokacyjna odpowiedź jest tylko dostosowaniem się do konwencji narzuconej przez pytającego. Ewangelista notuje, że chciał on wystawić Jezusa na próbę, a więc sądził, że wie lepiej. Jezus mu pokazał, że wcale nie wie lepiej.

Nigdy dość mówienia o sprawach najprostszych, nawet jeżeli ryzykuje się powtarzanie. Potrzeba, aby słowa takie jak „miłuj bliźniego” trwały w nas jak mocno wbite gwoździe. (...) Te gwoździe powinny być tak mocno wbite, aby uniosły każdą sytuację, gdyż jeżeli chodzi o ich zastosowanie, mamy nieprawdopodobną zdolność do abstrakcji. To znaczy potrafimy w zupełnie naturalny sposób nie kojarzyć pięknej ewangelicznej przypowieści z mnóstwem sytuacji, w których spotykamy się z ludźmi potrzebującymi naszej pomocy. A miłość bliźniego nie ma nic wspólnego z abstrakcją i rozważaniami typu: co bym zrobił, gdybym był w sytuacji Samarytania? Okolicznością istotną jest to, co nazywamy przypadkiem. Samarytanin nie wędrował po drogach Palestyny, aby pomagać ofiarom napadów. Podobnie jak pozostali miał swoje niecierpiące zwłoki sprawy. Przypadkiem na jego drodze znalazł się pobity człowiek. Gdy tylko uporał się z pomocą, ruszył dalej. Ale dał się wzruszyć stającemu mu na drodze cudzemu cierpieniu.

Najczęściej nie wybieramy ludzi, których przychodzi nam spotkać, nie wybieramy sytuacji, w jakich natykamy się na potrzebujących. Człowiek, który stoi naprzeciwko mnie, jest moim bliźnim. Bliźnim jest każdy, bo każdy może znaleźć się na mojej drodze, ale nie wszyscy ludzie świata, bo w słowie “wszyscy” kryje się owa abstrakcja, zasłaniająca twarz bliźniego.

Jan Słomka, *Mój bliźni*, *Tygodnik Powszechny* nr 28/2001.

¹ W znaczeniu: mieszkańców starożytnej Samarii, członków odrębnej wspólnoty religijno-etnicznej

1. **Mój bliźni to:** (0-1)
A. streszczenie,
B. opowiadanie,
C. przypowieść,
D. felieton.
2. **Przypowieść jako gatunek ma charakter:** (0-1)
A. naukowy,
B. dydaktyczny,
C. publicystyczny,
D. poetycki.
3. **„Kto jest moim bliźnim?” – pytanie zadane przez uczonego w Prawie jest:** (0-1)
A. retoryczne,
B. prowokacyjne,
C. infantylne,
D. naiwne.
4. **Zdaniem autora tekstu bliźni to:** (0-1)
A. wyznawcy tej samej wiary,
B. przedstawiciele tego samego narodu,
C. wszyscy ludzie,
D. każdy człowiek.
5. **Według autora do potrzebujących należy odnosić się z:** (0-1)
A. sympatią,
B. współczuciem,
C. obojętnością,
D. ostrożnością.
6. **Klamra kompozycyjna w tekście odnosi się do:** (0-1)
A. znaczenia słowa „bliźni”,
B. ewangelicznej przypowieści,
C. postawy Samarytanina,
D. roli przypadku w życiu.
7. **Słowo *samarytanin* oznacza wspólnie:** (0-1)
A. mieszkańca starożytnej Samarii,
B. człowieka innego wyznania,
C. człowieka spieszącego z pomocą,
D. człowieka lekkomyślnego.
8. **Trzykrotne pojawienie się zaimka *ten* w drugim zdaniu tekstu jest:** (0-1)
A. błędem stylistycznym,
B. błędem składniowym,
C. dopuszczalną usterką,
D. celowym powtórzeniem.
9. **Wskaż orzeczenia w wypowiedzeniu:** (0-1)
Człowiek, który stoi naprzeciwko mnie, jest moim bliźnim.
A. stoi, jest;
B. stoi, jest moim;
C. stoi, jest bliźnim;
D. stoi naprzeciwko, jest.

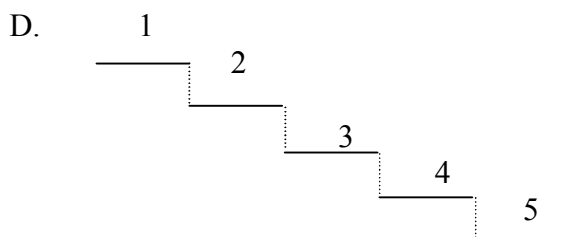
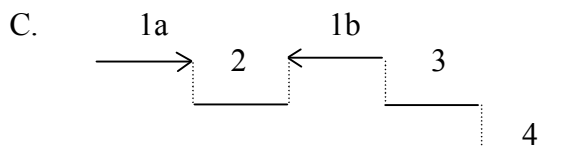
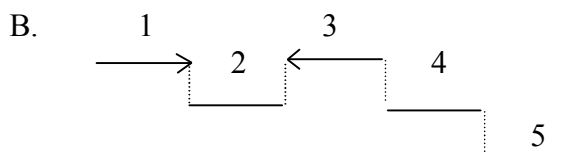
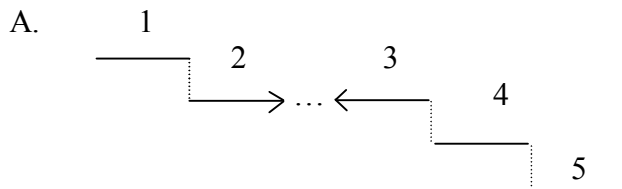
10. W wypowiedzeniu: *Samarytanin nie wędrował po drogach Palestyny, aby pomóc ofiarom napadów* znajduje się zdanie podrzędne okolicznikowe: (0-1)

- A. miejsca,
- B. przyczyny,
- C. celu,
- D. przyzwolenia.

11. W wypowiedzeniu: *Okolicznością istotną jest to, co nazywamy przypadkiem* znajduje się zdanie podrzędne: (0-1)

- A. podmiotowe,
- B. orzecznikowe,
- C. dopełnieniowe,
- D. przydawkowe.

12. Wskaż wykres, który odpowiada wypowiedzeniu: (0-1)
Bliźnim jest każdy, bo każdy może znaleźć się na mojej drodze, ale nie są to wszyscy ludzie świata, bo w słowie „wszyscy” kryje się owa abstrakcja, która zasłania twarz bliźniego.

13. Wskaż związek wyrazów, w którym przydawka nie jest wyrażona rzeczownikiem: (0-1)
- ewangeliczna przypowieść;
 - bohater przypowieści;
 - ofiara napadu;
 - miłość bliźniego.
14. Mianownik liczby pojedynczej rzeczownika „bliźni” jest równy: (0-1)
- mianownikowi liczby mnogiej,
 - biernikowi liczby pojedynczej,
 - narzędnikowi liczby mnogiej,
 - dopełniaczowi liczby pojedynczej.

Tekst II

Rysunek Andrzeja Mleczki

15. Rysunek Andrzeja Mleczki to: (0-1)
- ilustracja,
 - karykatura,
 - komiks,
 - satyra.
16. Powtórzenie, znaki zapytania oraz wielokropek w wypowiedzi jednej z postaci wyrażają: (0-1)
- zaangażowanie,
 - zakłopotanie,
 - zainteresowanie,
 - zaciekawienie.
17. Postacie na rysunku są ukazane (0-1) na zasadzie:
- podobieństwa,
 - kontrastu,
 - harmonii,
 - żadnej z podanych.

Tekst III

Tadeusz Różewicz *Obcy człowiek (fragment)*

To obcy człowiek
czego chce
o kogo pyta
to nieznajomy
pewnie zbłądził
albo się omylił
mówi że nas szuka
lecz nie zna nazwiska
kogo pan szuka
taki tu nie mieszka
to jakiś pijak
może pomyłony
uparcie twierdzi
że właśnie nas szuka
lecz my go nie znamy
kto to jest

Nie mogę wejść
do waszego domu
mieszkania
mówicie
że mnie nie znacie
że jestem obcy
patrzycie zdziwieni
trochę przestraszeni

Właśnie was szukam
w tym ogromnym mieście
co rośnie
przybywa
Was szukam
na tej wyspie
bezludnej
nie omyliłem się
wy jesteście
ludzie
moi bliźni

czy mogę zostać z wami
jeden dzień noc
jestem człowiekiem
nie jestem obcy
patrzycie na mnie
przez judasza
nie zdejmując łańcuchów
przez drzwi zatrzaśnięte

jestem zmęczony
chcę usiąść przy waszym stole
znamy się przecież
od narodzenia Chrystusa

18. **Napisz, kim jest podmiot liryczny w:** (0-2)

a) pierwszej strofie

b) kolejnych strofach wiersza

19. **Nazwij dwie reakcje ludzi na pojawienie się nieznajomego.** (0-1)

.....

20. **Wypisz z wiersza cytaty – argument świadczący o tym, że wyrażenie *obcy człowiek* to oksymoron.** (0-1)

.....

.....

21. **a) Wypisz słowa, jakimi autor zastąpił „ogromne miasto”.** (0-1)

.....

b) Nazwij ten środek stylistyczny.

.....

22. **„Wśród ludzi jest się także samotnym” – napisał Antoine de Saint-Exupéry. (0-1)
Uzasadnij, że słowa te odnoszą się również do człowieka z wiersza.**

.....

.....

.....

23. **Na podstawie wszystkich trzech tekstów kultury wyjaśnij słowa:
*znamy się przecież od narodzenia Chrystusa.*** (0-1)

.....

.....

.....

24. **Wskaż przysłowie, które najtrafniej oddaje przesłanie wszystkich tekstów:** (0-1)

- A. Jak Kuba Bogu, tak Bóg Kubie.
- B. Wolność Tomku w swoim domku.
- C. Bez pracy nie ma kołaczy.
- D. Ludzi na świecie siła, a człek rzadki.

25. Podkreśl wszystkie błędy w tekście i przepisz go poprawnie. (0-5)
Uwaga! Za niewłaściwe podkreślenia i poprawki będą odejmowane punkty.

1. Dziś 5 grudzień – w tym dniu już od 1995
roku obchodzimy Światowy Dzień Wolonta-
riatu.
2. Wolontariaci pomagają osobom chorym,
niepełnosprawnym, pracują w hospicjach,
udzielają porad prawnych.
3. Wielu z nich odczuwa satysfakcję, jak uda
im się pomóc podopiecznym.
4. Rozpoczynając pracę w wolontariacie,
ważna jest konsekwencja i systematyczność.
5. Dzięki wolontariatowi odbywają się ogólnopolskie
akcje charytatywne, gdzie młodzi
ludzie kwestują na rzecz potrzebujących.
.....

26. Napisz rozprawkę, w której rozważysz słowa Pawła Holbacha (0-10)
To człowiek człowiekowi potrzebny jest do szczęścia. Odwołaj się do dwóch
przykładów z literatury.
(Wykorzystaj wyznaczone miejsce)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

